

Leikin Voima
- Uutta
varhaiskasvatuksen
toimintakulttuuria
rakentamassa

OPPIMIS - JA LEIKKIYMPÄRISTÖT

- KOLMAS KASVATTAJA?

LEIKIN VOIMA
- HANKE
RAUMA
2018

HANNE NYMAN

*“Oppimis- ja leikkiympäristö on tila, jossa
kulloinkin ollaan.”*

- Nyman & Korpi 2018

H

LAADUKAS VARHAISKASVATUS

ARVOT
ASENNE
AMMATILLISUUS

JOHTAMINEN
PEDAGOGIIKKA

OPPIMISEN ALUEET
LUOVUUS
LEIKKI

OSALLISUUS
YHTEISÖLLISYYS
YKSILÖLLISYYS

ARVIINTI
MIKSI, MITEN, MITÄ

LAAJENNETTU
OPPIMISYMPÄRISTÖ

KOHTAAMINEN
AITO LÄSNÄOLO
ILO

LEIKKI ELÄÄ

- MIELESSÄ
- TARINASSA
- SEINÄLLÄ
- KATOSSA
- LATTIALLA
- PÖYDÄLLÄ
- HYLLYSSÄ
- YMPÄRISTÖSSÄ
- AIKUISISSA
- ASETEISSA
- ULKONA

Viidakkoleikki

Kuva: Myllymäen pk

Palomieskoulu

Kuva: pk Valssi

Miten fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ympäristö avautuu kasvattajan tietokäsityksessä?

LEIKIN VOIMA - VARHAISKASVATUKSEN TAVOITE?

- HYVINVOIVA LAPSI
- EDISTÄÄ LAPSEN KOKONAISVALTAISTA KASVUA, KEHITYSTÄ JA OPPIMISTA
- TUOTTA AKTIIVISIA TOIMIJOITA YHTEISKUNTAAN
- VAHVISTAA OSALLISUUTTA

MAHDOLLISTA AKO OPPIMISYMPÄRISTÖT TAVOITTEEN MUKAISEN TOIMINNAN?

LAKI & OPPIMISYMPÄRISTÖ - Mitä Vasu sanoo?

Varhaiskasvatustalaki:

3. Tavoitteena on toteuttaa leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset

4. Varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen ympäristö

“Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Se näkyy erityisesti toimintakulttuurissa, oppimisympäristöissä sekä kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudessa”.

- Keskustellaanko arkipedagogiikasta talossa ja tiimeissä?
- Mikä on pedagogisen toiminnan tavoite? Mihin sitoudumme yhdessä ja miten se meillä konkreettisesti käytännössä näkyy?
- Miten arvomaailma näkyy arjessa ja käytännössä?
- Miten ymmärretään pedagogiikka osana oppimisympäristöä?

“Lasten varhaiskasvatussuunnitelmista nousevat tavoitteet otetaan huomioon lapsiryhmän toiminnan suunnittelussa ja oppimisympäristöjen kehittämisessä.”

Miten lapsia kuullaan, miten havaintoja kerätään? Videoidaanko?

Onko havaintomateriaali olemassa?

Voiko sitä käyttää ympäristöjen suunnittelun pohjana?

“Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys”

- Tilat, paikat, yhteisöt, käytänteet, välineet, tarvikkeet. Tavoitteena tukea lapsen kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta. Monipuoliset ja riittävät leikki- ja toimintavälineet.
- Ergonomia, ekologisuus, viihtyisyys, esteettömyys, valaistus ja akustiikka, sisäilman laatu, siisteys.
- Uteliaisuus, oppimisen halu, ohjaa leikkiin & fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen, taiteelliseen ilmaisuun & kokemiseen. Vauhdikas liikkuminen, leikit, pelit, rauhalliseen oleilu ja lepoon.
- Kielellinen kehitys ja kielitietoisuus, kulttuurinen moninaisuus.

POHDITTAVAKSI...

Ilmapiiri

- Onko työyhteisössä emotionaalisesti turvallinen ilmapiiri?
- Tiedostetaanko mitkä tekijät vaikuttavat ilmapiiriin?
- Voiko työkavereihin ja johtajaan luottaa?
- Pelataanko työyksikössä ns. samaa peliä? Jos ei, mitä asialle tehdään?

- Tiedostetaanko, että ilmapiiri on yksi vaikuttavimmista tekijöistä oppimisympäristössä?
- Sallitaanko hiljaisesti epäasiallinen käytös tai puhe?
- Sallitaanko leikillisuus, höpsöttely ja heittäytyminen?
- Leikitäänkö työyhteisössä yhdessä? Myös aikuisten kesken?

LAPSET
AISTIVAT
KAIKEN!

POHDITTAVAKSI...

Miten psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö huomioidaan arjessa?

Oppiva yhteisö

- Miten käsite on avattu työyhteisössä?
- Mitä oppiva yhteisö konkreettisesti tarkoittaa?

“Oppivassa yhteisössä on tilaa erilaisille mielipiteille ja tunteille. Lapsia ja henkilöstöä kannustetaan rohkeasti jakamaan ajatuksiaan ja kokeilemaan uudenlaisia toimintatapoja. Jatkuvasti toimintaansa arvioiva ja kehittävä yhteisö haastaa itseään sekä tunnistaa ja hyödyntää vahvuuksiaan. Oppivassa yhteisössä arvostetaan kunnioittavaa ja huomaavaista käytöstä. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä “. (Rauman Vasu 2017, 20.)

Pienryhmät

- Miten pienryhmät toteutuvat? Milloin ryhmät muodostetaan? Lapsi - vai aikuislähtöisesti?
- Huomioidaanko lasten kaverisuhteet? Mahdollistetaanko oppimista vai estetäänkö?
- Kiertääkö aikuiset kaikissa pienryhmissä? Jos ei, niin miksi ei? Lapsen oikeus kaikkiin ryhmän aikuisiin?
- Miten pienryhmät toimivat? Toimivatko koko päivän vai osan päivää?
- Miten varmistetaan, että kaikki lapset saavat lastentarhanopettajan vuorollaan ryhmään?
- Onko toiminta joustavaa ja lapsen tarpeet huomioivaa?

KUVAT TOIMINNAN OHJAAJINA. MITÄ YMPÄRISTÖ VIESTII LAPSELLE?

Kuva: Saarentähti, pk Kaivopuisto

Aamupiiri / Kokoontuminen

Onko "aamupiiritaulu" selkeä ja visuaalinen? Kertooko taulu mitä tapahtuu ja mitä toiminnalta on odotettavissa?

Miten lapsen osallisuus huomioidaan ympäristön ja toiminnan suunnittelussa?

Miten lapset vaikuttavat ryhmässä?

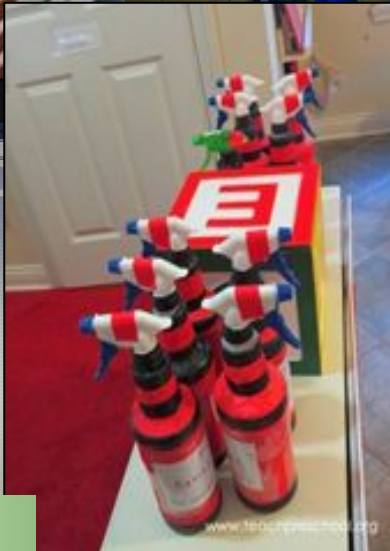
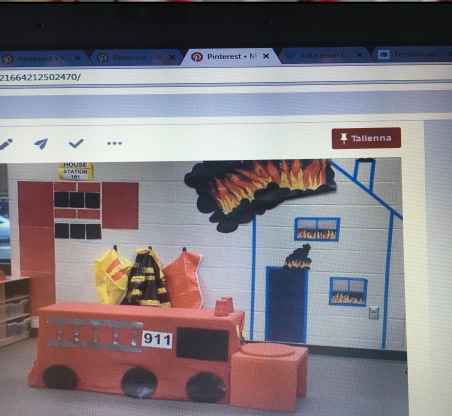
VÄRIKOODAUS YMPÄRISTÖSSÄ?

- Lapsella oma väri tai kuva, joka toistuu: lokeropaikka, läsnäolotaulu, kynäpurkki, piirustuslaatikko, sadevarusteet, kirjastokortti, leikinvalintataulu, naulakkopaikka...

Miten
ympäristö
tukee lapsen
osallisuutta
arjessa?

- Rekvisiitta
- Lavastus
- Roolileikit
- Satuseikkailu
- Aikuisen heittäytyminen

TARJOUMAT TILASSA – MITÄ YMPÄRISTÖ VIESTII LAPSELLE?

MITEN TARVIKKEET JA MATERIAALIT OVAT ESILLÄ?

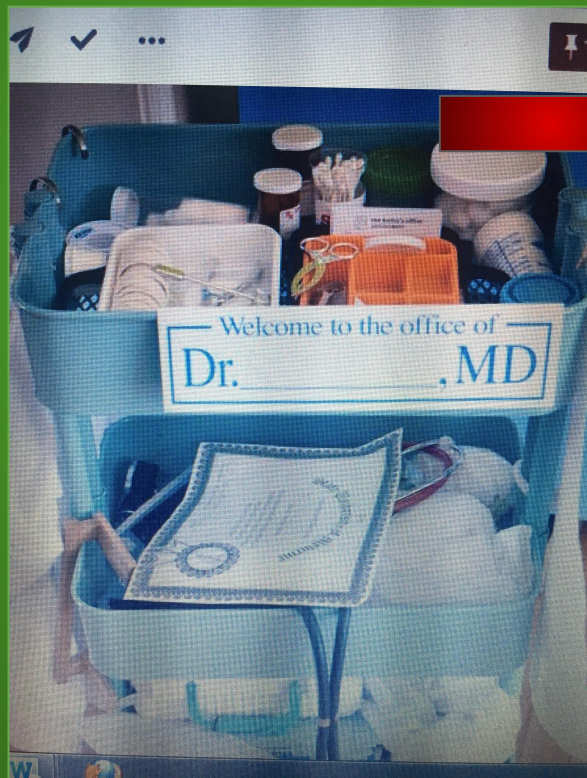
- KYNÄT
- MUOVAILUVAHA
- MAALAUSTARVIKKEET
- ASKARTELUTARVIKKEET
- PAPERIT
- PALAPELIT
- PELIT
- LELUT ja EPÄLELUT
- MAJAKANKAAT
- TABLETIT JA KAMERAT
- KIRJAT

×

LEIKIN RIKASTAMINEN REKVISIITILLA
LEIKIN MONIPUOLISTAMINEN, MALLI
TARINALLISUUS

Kuvat: Pinterest

ERILAISIA LEIKKIKÄRRYJÄ TAI
RAKENNETTUJA LEIKKIPAikkoJA

Kuva:
Uudenlahden ok

Kuva:
Uudenlahden pk

PERUSLEIKKIPAIKAT KUNTOON

- Kotileikki joka ryhmässä
- Rakentelupaikka
- Ateljee
- Kirjasto
- Pelihalli

LEIKIN RIKASTAMINEN "EPÄLELUT"

- kankaat
- lasikivet
- kepit
- palikat jne.

PERUSLEIKKIPAIKAT
KUVITETTUNA
YMPÄRISTÖSSÄ
OHJAAMASSA
TOIMINTAA

KUVAT YMPÄRISTÖSSÄ OHJAAMASSA TOIMINTAA

Kuvat: Pinterest

LEIKIT JA LELUT VOIVAT TOIMIA TARJOUNINA JA OLLA ESILLÄ TAVALLA, JOKA POIKKEAA PERINTEISESTÄ AJATTELUSTA. MITÄ MUUTA esim. AUTOLEIKISSÄ VOI OLLA TARJOLLA KUIN AUTOJA?

Kuvat: Pinterest

VOIKO "KOTILEIKISSÄ" OLLA MUUTAKIN KUIN
KEITTIÖ? ESIM. SAUNA? KIRJASTO? OLOHUONE?
AUTOTALLI?

Kuvat: Kartanonkosken pk

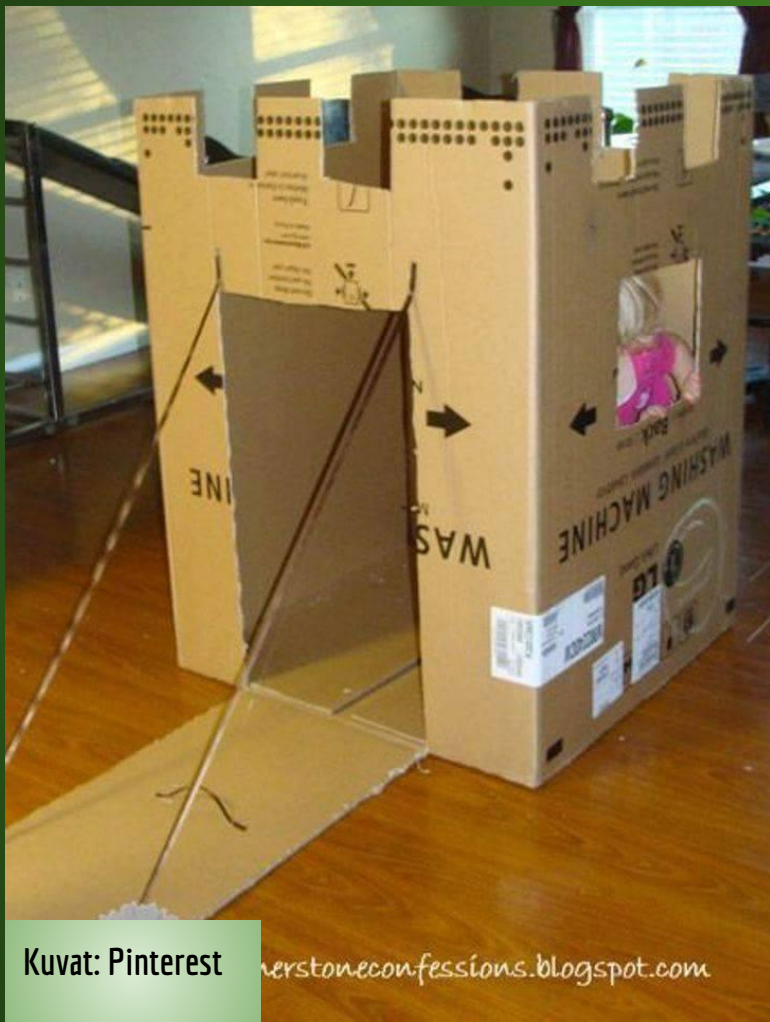

**KOLMIULOTTEINEN
LEIKKI
ON ELÄVÄ!**

**LEIKKI TULEE ULOS
LAATIKOSTA,
SEINÄLTÄ,
LATTIALTA,
KATOSTA...**

**MINNE JA MITEN LEIKKI VOI
MUOVAUTUA OSAKSI
YMPÄRISTÖÄ?**

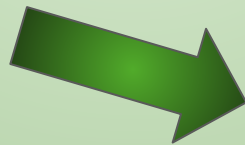
**MITÄ OPETAT
YMPÄRISTÖN KAUTTA?**

Kuvat: Pinterest www.verstoneconfessions.blogspot.com

LEIKIN VOIMA - MITEN RIKAS OPPIMISYMPÄRISTÖ LUODAAN?

- Havainnoimalla lasten toimintaa aktiivisesti. Missä ja mitä lapset leikkivät ja tutkivat mielellään? Miksi joku leikkipaikka kiinnostaa ja joku ei? Arvioimalla lasten kanssa ympäristöä esim. tunnelaputuksella. (ks. Vasun käyttöopas- kirja)
- Ylläpitämällä aktiivisesti kiinnostavaa ympäristöä sekä laittamalla perusleikkipaikat kuntoon. Ehjät lelut, välineet, riittävästi materiaalia rakentamiseen ja leikin luomiseen.
- Tutkimalla erilaista saatavilla olevaa materiaalia, esim. Pinterest.
- **Aktiivinen ote arjessa: tarjoile, lavasta, käytä rekvisiittaa, ideoi, suunnittele, toteuta.**
- Vastaamalla lasten aloitteisiin ja ottamalla lapset mukaan suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan ympäristöjä.
- Tahtotilalla ja asenteella. Innostamalla ja innostumalla.
- Tiedostamalla ilmapiirin merkitys osana oppimisympäristöä (Oppivan yhteisön periaate. Aina.)
- Yhteinen suunnittelu, ideointi ja toteutus. Arviointi.

JOKAISEN KASVATTAJAN SITOUTUMINEN!

Katso ympäristöä
vieraan ja lapsen
silmin!
Onko ympäristö
esteettinen?
Houkutteleva?
Inspiroiva?
Mahdollistava?
Mitä teet aikuisena
lapsen
leikkiympäristön
hyväksi?

